

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Природничий факультет
Кафедра географії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЕОГРАФІЯ СФЕРИ ПОСЛУГ

ВВ.2.2.09

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014.07 Середня освіта (Географія)
Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Географія та іноземна мова) Середня освіта (Географія), туристсько-краєзнавча робота
Статус	Вибіркова дисципліна
Форма навчання	Денна, заочна
Семестровий контроль	Залік

Курс 4
Семестр 7
ECTS 3
Годин 90

РОЗПОДІЛ ГОДИН:

Аудиторні години				Самостійна робота		Тижневe навантаження	
Лекції		Практичні				аудиторне	самостійна робота
денна форма	заочна форма	денна форма	заочна форма	денна форма	заочна форма		
22	10	22	2	46	78	4	4

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА:

	Лекції	Практичні
ПІБ	Бикова Марія Дмитрівна	Бикова Марія Дмитрівна
Посада	асистент кафедри туризму	асистент кафедри туризму
Вчене звання	доцент кафедри туризму	доцент кафедри туризму
Науковий ступінь	кандидат географічних наук	кандидат географічних наук
Профіль викладача	https://fpgoe.npu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/БИКОВА_Марія_Дмитрівна.pdf	https://fpgoe.npu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/БИКОВА_Марія_Дмитрівна.pdf
e-mail	m.d.bykova@npu.edu.ua	m.d.bykova@npu.edu.ua

МЕТА КУРСУ:

Метою викладання навчальної дисципліни «Географія сфери послуг» є виявлення передумов формування сучасної галузевої та територіальної організації сфери послуг, особливостей її розвитку у розрізі країн і регіонів світу.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ:

Результати навчання	Компетентності
Знати: - об'єкт, предмет, методи та наукові завдання географії сфери послуг; - теоретико-методичні засади вивчення окремих галузей сфери послуг; Вміти: - розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у професійній діяльності та у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та антропогенних об'єктів і явищ.	Інтегральна компетентність - здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері географії як в процесі навчання, так і в процесі роботи.
Знати: - особливості трансформаційних та глобалізаційних процесів у світовому господарстві в контексті їх впливу на процеси регіональної інтеграції національних господарств; - сучасні тенденції глобальної етнокультурної консолідації та перспективи збереження	Загальні компетентності - універсальні та не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності

культурного розмаїття світу. Вміти: – аналізувати літературу з різноманітних дисциплін щодо географічної інформації; – самостійно працювати зі спеціальною літературою.	здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку.
Знати: – етапи формування індустрії сервісу в окремих регіонах і світі в цілому; – ієрархію територіальної організації галузей сервісу та їх властивості; – територіальну організацію індустрії сервісу, включаючи вивчення мережових характеристик, закономірностей формування і напрямків переміщень потоків послуг. – місце і роль індустрії сервісу в забезпеченні оптимальних умов підприємницької діяльності та життєдіяльності людей, пояснювати взаємодію сервісних галузей і територіальних соціально-економічних систем різного ієрархічного рангу. Вміти: – виявляти особливості та етапи становлення і розвитку територіальних систем сервісного обслуговування; – аналізувати умови формування територіальних сервісних систем і окремих видів обслуговування; – визначати принципи і закономірності територіальної організації сучасних сервісних систем, що включають вивчення мережових характеристик, потужності і напрямків переміщень потоків послуг; – аналізувати регіональну забезпеченість послугами сервісних галузей.	Фахові компетентності - є важливими для успішної професійної діяльності за спеціальністю «014.07 Середня освіта (Географія)» і передбачають готовність до застосування сучасних технологій для формування та надання освітніх послуг відповідно до вимог споживачів.

ПЕРЕДУМОВИ ДО ВИВЧЕННЯ:

Знання з курсів «Географія світового господарства», «Географія населення і розселення», «Основи теорії суспільної географії», «Соціологія» тощо.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

- Під час викладання дисципліни «Географія сфери послуг» викладач застосовує наступні методи навчання:
- за джерелом передачі та характером сприйняття інформації: словесні методи (лекція, пояснення, відповіді на запитання, дискусія), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні.
 - за розв'язком основних дидактичних завдань: набуття знань; формування вмінь та навичок; застосування знань; застосування творчої діяльності; засвоєння знань; перевірка знань.
 - за характером пізнавальної діяльності в процесі засвоєння змісту дисципліни: пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; дослідницький; евристичний.

- за поєднанням методів: інформаційно-повідомлюваний і виконуваний; пояснювальний і репродуктивний; інструктивно-практичний і продуктивно-практичний; пояснювально-спонукальний і частково-пошуковий; спонукальний і пошуковий.

Самостійна навчально-пізнавальна діяльність студентів реалізується за допомогою самостійних дій, що вимагають розумових і вольових зусиль і закінчуються конкретними результатами. Вона охоплює підготовку до лекцій (опанування пройденого на попередніх лекціях матеріалу) та практичних занять, а також виконання відповідних завдань у позааудиторний час; підготовку доповідей на запропоновану викладачем тему або підготовку презентації в електронній формі тощо.

Дистанційне навчання проводиться через платформи Google Meet та Zoom, що дозволяє студентам оволодіти необхідним навчальним матеріалом, інтерактивно взаємодіяти з викладачем в процесі навчання тощо. Консультації з навчальної дисципліни можуть проводитися в день проведення лекцій і практичних занять, за попередньою домовленістю або у визначений день (згідно з графіком консультацій складеним на кафедрі).

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА ПОБУДОВА КУРСУ:

Теми лекцій	Теми практичних	Самостійна робота	Оцінювання
Змістовий модуль I. Теоретичні основи вивчення галузі сфери послуг			
Тема 1. Вступ до курсу «Географія сфери послуг».	Тема 1. Вступ до курсу «Географія сфери послуг».	Зв'язки дисципліни з іншими науками. «Революція послуг».	Усне опитування, тестування, проектні роботи. Модульна контрольна робота
Тема 2. Галузева та територіальна організація сфери послуг	Тема 2. Галузева та територіальна організація сфери послуг	Особливості територіальної організації обслуговування у великих містах та сільській місцевості	
Тема 3. Розвиток сфери послуг у постіндустріальному суспільстві	Тема 3. Розвиток сфери послуг у постіндустріальному суспільстві	Роль і значення штучного інтелекту у сфері послуг	
Змістовий модуль II. Географія окремих галузей сфери послуг			
Тема 1.Сектор фінансових послуг. Новітні зрушення в географії фінансових ринків світу	Тема 1.Сектор фінансових послуг. Новітні зрушення в географії фінансових ринків світу	Сектор фінансових послуг: основні поняття та географія	Усне опитування, тестування, проектна робота. Модульна контрольна робота
Тема 2. Географія НДДКР і технологій у світовому господарстві	Тема 2. Географія НДДКР і технологій у світовому господарстві	Інформаційні технології, їх місце та роль у сучасному суспільстві	
Тема 3. Транспортні послуги. Світова транспортна система	Тема 3. Транспортні послуги. Світова транспортна система	Перспективи світового ринку нових видів транспорту	
Тема 4. Послуги зв'язку	Тема 4. Послуги зв'язку	Освітні послуги: географія та основні тенденції розвитку	

Тема 5. Медичні послуги	Тема 5. Медичні послуги	Суспільно-географічні аспекти дослідження сфери громадського харчування
Тема 6. Сучасні процеси і явища на міжнародному туристичному ринку	Тема 6. Сучасні процеси і явища на міжнародному туристичному ринку	Перспективні напрями розвитку туризму в Україні в сучасних умовах
Тема 7. Споживча інтернет-торгівля як об'єкт дослідження економічної географії	Тема 7. Споживча інтернет-торгівля як об'єкт дослідження економічної географії	Оптова та роздрібна торгівля

ОЦІНЮВАННЯ:

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі *заліку*, поточна успішність з дисципліни оцінюється від 0 до 100 балів включно. Студент одержує залік, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів. Якщо студент протягом семестру набрав від 0 до 34 балів, він має можливість пройти повторне вивчення навчальної дисципліни відповідно до порядку, визначеного в університеті і перескласти підсумковий контроль на загальних підставах.

Оцінювання *поточної успішності* ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання, яка передбачає:

1. Усна відповідь – 5 балів.
2. Тестування – 5 балів.
3. Доповідь з презентацією (проектна робота у групах) – 10 балів.
4. Виконання практичних завдань – 2 бали за кожен практичний завдання.
5. Модульна контрольна робота (10 балів) – виконується на практичному занятті.

Розподіл балів, які отримують студенти:

Поточне оцінювання												Поточне оцінювання	Залік	Загальна сума балів:
Модуль №1				Модуль №2										
T1	T2	T3	МКР	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	МКР	100	100	100
6	7	7	10	7	7	10	7	7	7	15	10			
Сума балів		Оцінка ECTS	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів											
90–100		A	Студент добре засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення рекомендованих навчальних і наукових першоджерел, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем,											

		логічно мислить і будує відповідь, демонструє високий рівень засвоєння практичних умінь та навичок.
80–89	B	Студент засвоїв теоретичний матеріал і добре знає зміст навчальної дисципліни, основні положення рекомендованих навчальних і наукових першоджерел, логічно мислить і будує відповідь, демонструє вміння і навички використання теоретичних знань для розв’язання практичних завдань, але припускається неточностей і помилок.
70–79	C	Студент опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується у рекомендованих навчальних і наукових першоджерелах, логічно мислить і будує відповідь, демонструє вміння і навички використання теоретичних знань для розв’язання практичних завдань, але відповідає недостатньо аргументовано, логічно і послідовно.
65–69	D	Студент має посередні знання навчального матеріалу, слабо орієнтується у рекомендованих навчальних і наукових першоджерелах, порушує логіку і послідовність відповіді, припускається суттєвих неточностей і помилок, слабо застосовує теоретичні знання при розв’язанні практичних завдань.
60–65	E	Студент має посередні знання навчального матеріалу, погано орієнтується у рекомендованих навчальних і наукових першоджерелах, відповідає непереконливо, припускається суттєвих неточностей і помилок, плутає поняття, погано вміє застосовувати теоретичні знання при розв’язанні практичних завдань.
35–59	FX	Студент не опанував навчальним матеріалом дисципліни, майже не орієнтується у рекомендованих навчальних і наукових першоджерелах, відповідає непереконливо, припускається суттєвих неточностей і помилок, не вміє застосовувати теоретичні знання при розв’язанні практичних завдань.
00–34	F	Студент не знає значну частину навчального матеріалу і має фрагментарні знання теоретичного матеріалу, не орієнтується у рекомендованих навчальних і наукових першоджерелах, не має практичних умінь і навичок розв’язання практичних завдань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ:

Основна:	1. Географія сфери обслуговування : методичні вказівки з навчальної дисципліни / Уклад. О. Г. Корнус. Суми: СумДПУ, 2012. 32 с. 2. Географія сфери обслуговування: Курс лекцій / Упорядник: Я. С. Сосницька. Луцьк: Східноєвроп. націон. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. 72 с. 3. Козик В. В., Панкова Л. А., Даниленко Н. Б. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник. Київ: Знання, 2008. 405с. 4. Романів О.Я. Географія медичного туризму Європи. Часопис соціально-економічної географії: Міжрегіональний зб. наукових праць Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2010. Вип. 8(1). С. 79-84. 5. Мальська М.П., Бордун О.Ю. Медичний туризм: теорія та практика. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2018. 128 с. 6. World Tourism Barometer. 2022. UNWTO. URL: https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2022-11/barom-ppt-nov-2022.pdf?VersionId=cux0983b07aUD7OIFXOvjCzUEyFyTMjz 7. United Nations Statistical Yearbook (2022 edition). United Nations, 2023. URL: https://unstats.un.org/UNSDWebsite/Publications/StatisticalYearbook/syb65.pdf 8. Science, Technology And Innovation. Data. UNESCO. URL: http://data.uis.unesco.org/index.aspx?queryid=74	Допоміжна:	1. Вступ до економічної і соціальної географії: Підручник /А.П. Голіков, Я.Б. Олійник, А.В.Степаненко. К.: Либідь, 1996. 320с. 2. Гукалова І.В., Мальчікова Д.С. Вступ до фаху: географія і суспільство. Навч. посіб. / І.В. Гукалова, Д.С. Мальчікова. – Херсон:ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 268 с. 3. Дудник І.М. Територіальна організація послуг: Курс лекцій. Полтава: ПІБ МНТУ, 2002. 100 с. 4. Пістун М.Д. Основи теорії суспільної географії: Навч. посібн. К.: Вища школа, 1996. 231 с. 5. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії: Навч. посібн. Одеса: Астропринт, 2001. 6. Топчієв О.Г, Мальчікова Д.С., Яворська В.В. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики. Навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 372. 7. Шаблій О.І. Основи суспільної географії. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 296 с. 8. Statista: веб-сайт. URL: https://www.statista.com
-----------------	--	-------------------	---

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Студент повинен ретельно готуватися до практичних робіт: виконувати всі завдання; опрацьовувати рекомендовану основну та допоміжну літературу, а також картографічний та статистичний матеріали тощо. Виконання практичних та індивідуальних завдань повинно відповідати вимогам, що висувуються до вирішення відповідного завдання та свідчити про його самостійність. Важливою є активна участь студентів в обговоренні питань теми як на лекційному, так і практичному заняттях.

Пропущені заняття необхідно відпрацювати. Це можливо зробити як у дні консультацій відповідного викладача, графік яких завжди представлений на кафедрі географії, так і за особистою домовленістю з викладачем. Під час дистанційного навчання відпрацювання пропущених занять проводиться онлайн за допомогою платформ Google Meet або Zoom.